

Kloosterkerk – 19 september 2021

17^e zondag na Pinksteren

Markus 6:1-6 en Ezechiël 33:30-33

ds. Marja Flipse

U kunt deze dienst alsnog bekijken en beluisteren via <https://youtu.be/DjKMJMM4D7Q>

Gebed om ontferming

U bent hier kind aan huis,
eeuwige God,
en wij ook
hier tussen deze muren
onder dit hemelsblauwe dak
met het licht op ons gezicht
met kunst en muziek
en stilte om ons heen.
Of we hier al jaren rondlopen
of zomaar eens komen binnenwaaien,
hier verwachten wij U
hier mogen wij erop vertrouwen
dat U er bent
zoals U er altijd bent.
Dat U desondanks
uit een onverwachte hoek komt
dat U ons ergens weet te raken
waar niets of niemand anders
ons raken kan
en dat we dan open mogen gaan
naar U,
zo bidden wij U:
Heer, ontferm U...

Wij zijn aan elkaar gewend -
thuis, in ons gezin
op het werk
in de samenleving
in de kerkelijke gemeenschap
in onze vriendenkring,
op dezelfde leest geschoeid
en levend met onze verschillen;

we vormen ons naar elkaar
en bevechten onze plaats
we lopen in de pas
en verkennen onze grenzen -
een bekende choreografie.
Dat er in onze dans
nog ruimte mag zijn voor improvisatie
dat we ruimte mogen geven en nemen
en dat we dan open mogen gaan
naar elkaar,
zo bidden wij U:
Heer, ontferm U...

Wij hebben inmiddels door
hoe deze wereld in elkaar steekt
met zijn scheve machtsverhoudingen
met zijn ongeschreven wetten
met zijn onblusbare brandhaarden;
we laten ons nog wel schokken
maar niet verrassen;
we weten dat wij het zijn
die bouwen en afbreken
die besturen en doen ontsporen
die redden en in gevaar brengen
die vaak niet eens toekomen
aan een druppel op een gloeiende plaat.
Dat dan toch mag blijken
dat U de touwtjes in handen heeft
dat ons onvermogen
nog ruimte overlaat voor hoop
en dat we dan open mogen gaan
naar de wereld om ons heen,
zo bidden wij U:
Heer, ontferm U...

Preek

Twee jaar geleden bezochten mijn man en ik een tentoonstelling in de Saatchi Gallery in Londen. Misschien is 'tentoonstelling' niet het juiste woord. Het was een aaneenschakeling van ruimtes waarin wonderlijke dingen te zien waren:

een na een diner inderhaast achtergelaten eettafel
inmiddels bedekt met een dikke laag kaarsvet,
een lege ruimte waar je op een bed kon gaan liggen
om een lichtspel op het plafond te bekijken,
een gouden buste op een sokkel
die af en toe even om zich heen keek.

Maar uiteindelijk ging het erom
wat er te horen viel:
het muzikale landschap van James Lavelle
dat zelfs een lege kamer kan veranderen in een magische belevenis.
Niet was wat het leek.
Je waande je in een wereld vol wonderen.

Het is dan ook vooral de eerste ruimte
die me is bijgebleven:
een grote, helemaal zwarte kamer
zonder zichtbare uitgang.
Alleen maar duisternis,
behalve aan één muur, in neonletters, de woorden:

THERE WILL BE NO MIRACLES HERE

Hier zult u geen wonderen tegenkomen.

Lang nadat ik uiteindelijk
de ook geheel zwarte doorgang
naar de rest van de tentoonstelling had gevonden,
bleef die zin in mijn hoofd zitten.

Waarom zou je mensen uitnodigen
om zich te verliezen in een magische wereld
van licht en kleur en vorm en klank
en dan meteen hun verwachtingen al zo temperen?

Droomt niet elke kunstenaar er stiekem van
dat er tussen de beschouwer en het kunstwerk
kleine wondertjes gebeuren?
En wie denkt hij wel dat hij is
als hij denkt dat hij dat in de hand heeft?

Deze tekst was een hommage
aan een werk van de Schot Nathan Coley.
Diezelfde tekst, in neonletters,
heeft hij op een zes meter hoge steiger
middenin Edinburgh gezet.

Waar die woorden vandaan kwamen?
Ergens in de zeventiende eeuw
werden er zoveel wonderen waargenomen
in het Franse plaatsje Modseine
dat de koning er genoeg van had
en een verordening uitvaardigde:
'In opdracht van de koning
zullen hier geen wonderen meer gebeuren.'

Dat is nogal wat,
als je als wereldlijke macht denkt te kunnen beslissen
over het al dan niet plaatsvinden van gebeurtenissen
die je verstand en expertise te boven gaan.

Ik wist niet zo heel goed
wat ik met die tekst aan moest, daar in het museum,
maar ik voelde een soort verontwaardiging:
handen af van het wonder!
Dat bepaalt zelf wel of het er komt of niet.

In de Trouw van gisteren
stond een foto
van De Levensstroom,
de kerk van gebedsgenezer Jan Zijlstra in Leiderdorp.
Daar hing juist een groot spandoek:
'Ga richting Jezus
ga richting het wonder.'

Wonderen werden daar verwacht
en overal bespeurd.
Je kon erop rekenen.

Ironisch toch,
dat mensen zo de neiging hebben
om het wonder te temmen;
om het te laten weten
wanneer het niet of juist wel gewenst is.

Ik lees de bijbel al heel wat jaren
en nog steeds vind ik het ongemakkelijk
om Jezus te zien als wonderdoener.

Ik weet dat het er staat,
dat er hele hordes mensen naar hem toe komen,
dat hij hun zieken geneest
en mensen vanuit de marge weer middenin het leven zet,
dat in zijn handen niets iets wordt
en hele volksstammen zich tegoed doen aan een paar broodjes.
En toch zit die kant van hem niet helemaal lekker.
Alsof die overvloed aan wonderen
afbreuk doet aan zijn geloofwaardigheid.
Alsof het zijn ware aard vertroebelt.

Zo'n spandoek met 'Ga richting Jezus,
ga richting het wonder'
zou Jezus nooit zelf opgehangen hebben.
En hij had het zijn leerlingen nooit laten doen.
Integendeel.
Hij fluistert genezenen in de oren
'laat dit maar even tussen ons blijven.'
Niet dat dat ook maar enig effect heeft.

In het evangelie naar Markus
waaruit we deze weken lezen
komt de ambivalente houding van Jezus
tegenover de wonderen die hij zelf doet
sterk naar voren.

Meer dan eens probeert hij de dingen die hij doet
naar de achtergrond te schuiven,
klein te houden, stil te houden.
Hij doet ze wel, de wonderen.
Maar het klinkt soms alsof hij het niet kan helpen,
alsof het nu eenmaal is wat er gebeurt
als zijn compassie de kop opsteekt.

Markus zet Jezus niet voor niets zo neer.
Het beeld van Jezus als een wonderdoener tegen wil en dank
past in de boodschap die hij in zijn evangelie neerzet:
deze wereld gaat anders worden.
Deze wereld krijgt een nieuw management.
God gaat nu aan het roer staan.
En dit is de koers die hij gaat varen.

En wat er dan volgt
is een door en door menselijk verhaal.

Geen beleidsplan met bulletpoints
opgesteld door een strateeg,
geen miljoenennota,
maar een bonte verzameling verhalen
waarin mensen centraal staan
verteld vanuit hun standpunt
vanuit hun behoeften.

De nieuwe wereld die Jezus mensen voorspiegelt,
die hij inluidt,
is anders.
Leiderschap is dienstbaarheid.
Mensen zullen niet langer iemand boven zich hebben
maar iemand naast zich.

Een wonder is geen trucje
ter meerdere eer en glorie van de wonderdoener,
geen middel om een discussie mee te winnen;
het komt voort uit, en leidt tot,
een relatie
met een mens die gezien wil worden,
die aangeraakt wil worden,
die openstaat voor een nieuw leven.

Het is een gewaagde boodschap
die doorklinkt in alles wat Jezus doet:
de nieuwe wereld die God voor ons in petto heeft
komt niet uit de lucht vallen.
Er komt geen overrompelende interventie van buitenaf.

De transformatie die deze wereld zo hard nodig heeft
begint van binnenuit, mens voor mens,

aanraking na aanraking,
in ieders persoonlijke verhaal.
Alleen zo kan de mensheid genezen.

Het is geen aantrekkelijke boodschap.
Het is veel gemakkelijker om je te laten redden
door iemand die ver van je af staat
dan door iemand die heel dichtbij komt.
En het allermoeilijkst is het als je een nieuw begin wordt aangereikt
door een oude bekende.

Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg,
denken de stadsgenoten van Jezus vast.

Ze weten wel wat hij al die tijd dat hij weggeweest is
heeft uitgespookt.
Ze hebben gehoord van de wonderen, van de wijsheid,
van het onderricht dat hij geeft.
Ze hebben gehoord dat zijn aanraking
een heel nieuw begin kan betekenen.

Ze zijn onder de indruk.
Maar zo kennen ze hem niet.

En ergens geloven ze niet
dat een mens zo kan veranderen.
En eigenlijk willen ze er niet aan
dat een mens apart gezet kan worden
met een eigen opdracht
een eigen roeping
zo met een been midden tussen de mensen
maar toch ook met een been bij God.

Hoe kun je zo'n soort relatie aangaan
met iemand die je al denkt te kennen?
Je vertrouwt je ziel en zaligheid toch niet toe
aan iemand met wie je kinderen nog op school hebben gezeten?

Zoals hij nu is,
staat Jezus zijn naasten in de weg.
Zijn bijzondere relatie met God
die elders zo'n grote aantrekkingskracht heeft
is juist voor de mensen die hem denken te kennen

een struikelblok geworden.
Het ligt tussen hen en een nieuw begin.
There will be no miracles here.

Dan kun je de schuld wel leggen bij zijn stadsgenoten.
Bij hun koppigheid en hun ongeloof,
hun weigering om mee te bewegen.
Maar het feit dat Jezus daar geen wonderen doet
is geen straf.
Het gaat gewoon niet.
Er komt haast niets uit zijn handen.

Een wonder komt van twee kanten.
Een aanraking is alleen een heilzame aanraking
als hij van twee kanten komt:
als hij vrijwillig gegeven wordt
en als hij welkom is.

Dit verhaal hoeft geen slecht nieuws verhaal te zijn.
We hoeven het niet te lezen als terechtwijzing.
Het is een uitnodiging, een uitdaging
om nog eens goed te kijken
waar wij eigenlijk aanstoot aan nemen,
als individuën en in onze gemeenschappen.

Als we ergens aanstoot aan nemen,
dan kan het best eens zijn
dat daar datgene ligt
wat ons tegenhoudt om voluit te leven.
Die kostbare zekerheid die we koesteren.
Dat idee waar we ons aan vastklampen.
Dat pijnpunt waar we niet aangeraakt durven worden,
want wie weet wat er dan allemaal naar boven komt.

Misschien is het te moeilijk
om op die uitnodiging in te gaan.
Misschien is het te veel gevraagd.
Maar misschien ook
kan een struikelblok een bevrijding zijn.

Er ligt nog een ander gevaar op de loer.
Namelijk de situatie die Ezechiël schetst.

Daar preekt een profeet in het luchtledige.
Daar gaat het ene oor in en het andere oor uit.
Daar neemt niemand aanstoot.
Daar vindt geen introspectie plaats,
geen zelfonderzoek en geen gesprek met de ander.

De onschadelijke profeet.
De boodschap die geen kwaad kan.
De woorden die mooi klinken,
waarnaar je goed kunt luisteren
als onschuldig en vrijblijvend tijdverdrijf.
Het wonder op afspraak
dat wel eens leuk is als je ervoor in de stemming bent.
Dat zijn pas dingen
die ècht het goede leven in de weg staan.

Dan toch maar liever een God die je te na komt.
Als het nodig is
vanuit een onverwachte hoek,
door een onverwachte mens,
op een onwelkome manier.
Een God die, als het enigszins mogelijk is,
je aan wil raken,
ook waar het pijn doet.
Vooral waar het pijn doet.

Een God die je achterdochtig laat zijn
als je geloof zich comfortabel om je heen plooit.
En op wie je kunt vertrouwen
als je uit je routine wordt opgeschrikt.
Want hij is er.
En hij ziet je
en hij kent je.
En de wonderen zijn de wereld nog niet uit.

Gebeden

God met ons,
Eeuwige in ons midden,
blijf ons niet te vreemd
wees ons niet te bekend
wees de rotsvaste bodem
onder ons bestaan
wees de onverwachte uitgestoken hand
en de stem die zegt, "Kom."

Wij leggen bij U neer
de dagen dat er weinig uit onze handen komt
de relaties die maar niet willen groeien
ons onvermogen om de juiste toon te treffen
de juiste golflengte te bereiken
de mensen met wie we niets kunnen beginnen
de vriendschappen die uitdoofden
de plekken die wij ontgroeid zijn
de projecten die op niets uitliepen
hen die zonder ons verder gingen
en we vragen om wijsheid
om te zien wat we moeten loslaten
en wat we moeten vasthouden
wat we aan een ander kunnen overlaten
en wat we aan U mogen toevertrouwen.

Wij bidden voor de gemeenschappen
waarvan wij deel uitmaken
in het dagelijks leven
in de kerk en daarbuiten
dat het plekken mogen zijn
waar mensen gezien worden
en tot hun recht mogen komen
waar ruimte is en geborgenheid
waar wonderen mogen bestaan.

Wij bidden voor wie beknot worden
door de vooroordelen van de ander
voor wie in het verkeerde gezin geboren zijn
in een foute buurt
in een onveilig land
voor vluchtelingen die niet de kans krijgen

hun talenten te benutten
voor wie hun dromen
begraven zien worden
onder het puin van hun leven
voor wie hun roeping niet kunnen volgen
hun wonderen niet kunnen doen
omdat hun geen plaats wordt gegund.

Wij bidden in deze week van Prinsjesdag
voor wie regeren en besturen
voor wie zware verantwoordelijkheden dragen
en verreikende beslissingen moeten nemen
voor de koning en zijn huis
ministers, parlementariërs, ambtenaren
dat zij dienstbaar zijn aan het land, aan Europa
en aan de wijde wereld
dat ook in hen
uw toekomst zichtbaar wordt.

Wij bidden voor hen
bij wie op deze prachtige dag
het verdriet een schaduw werpt:
voor (...)
voor allen die verder moeten
zonder hun geliefde (...)
zonder die ene die altijd in hun gedachten is.
God die ons kent
zie ons aan met al onze vreugde en pijn
met al onze redenen tot zorg en dankbaarheid
en wees met hen voor wie wij in stilte tot U bidden.

*Wanneer u vaker inspiratie ontleent aan de preken en gebeden
die klinken in de Kloosterkerk,
stellen wij u voor om een gift over te maken op NL 29 INGB 0000 0585 71
ten name van Stichting Kloosterkerk.
U steunt ons werk ermee!*